

Τάσεις του επιχειρείν
με τη ματιά της Εθνικής Τράπεζας

Τουρισμός

2^ο τρίμηνο 2024

Σε νέες κορυφές στοχεύει ο τουρισμός το 2024, αποφασισμένος παράλληλα να κερδίσει το στοίχημα της βιωσιμότητας

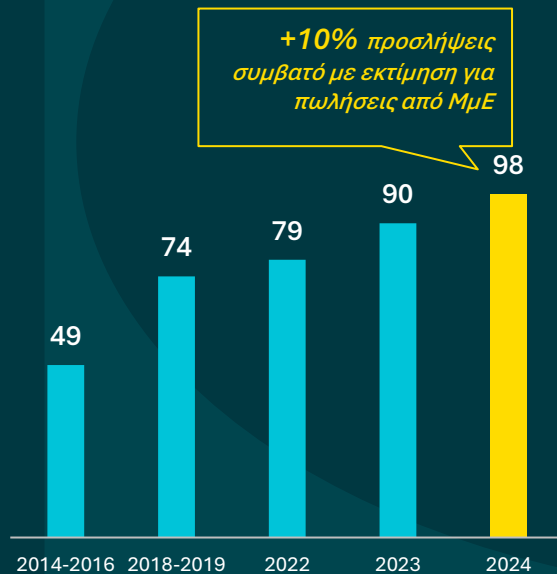
Τα ελληνικά ξενοδοχεία προετοιμάζονται για μια νέα χρονιά ορόσημο, ενώ ταυτόχρονα ...

... συνειδητοποιούν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει παγκοσμίως ο κλάδος ...

... και έτσι μεσοπρόθεσμα στρέφονται στρατηγικά σε ένα μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης

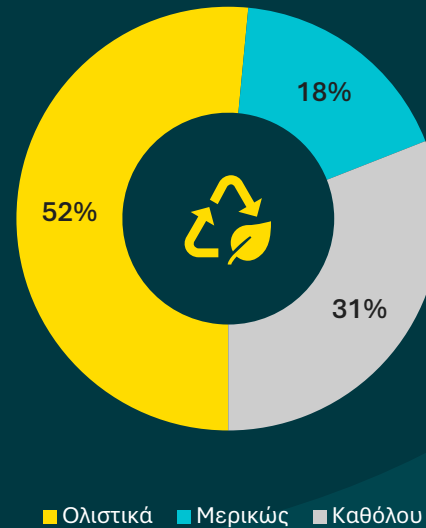
Προσλήψεις ξενοδοχείων

σε χιλιάδες εργαζομένων και καθαρούς όρους για την περίοδο Φεβρουάριος-Απρίλιος^[1]

Συνειδητοποιημένοι για τις προκλήσεις βιωσιμότητας^[2]

ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

Στρατηγική προτεραιότητα

ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

[1] Οι περίοδοι 2014-2016 και 2018-2019 αναφέρονται στους ετήσιους μέσους όρους των σωρευτικών προσλήψεων στα αντίστοιχα έτη.

[2] Ως ολιστικά ευαισθητοποιημένες για ζητήματα βιωσιμότητας ορίζονται οι επιχειρήσεις εκείνες που αντιλαμβάνονται ως έντονες ή πολύ έντονες τις επιδράσεις σε τουλάχιστον 2 από τους ακόλουθους παράγοντες, υψηλή εποχικότητα, κλιματική αλλαγή & υπερ-τουρισμός. Ως μερικώς ευαισθητοποιημένες οι επιχειρήσεις εκείνες που αντιλαμβάνονται ως έντονες ή πολύ έντονες τις επιδράσεις σε 1 από του ίδιους παράγοντες και ως καθόλου ευαισθητοποιημένες οι επιχειρήσεις εκείνες που δεν αντιλαμβάνονται ως έντονες ή πολύ έντονες τις επιδράσεις σε αυτούς τους παράγοντες.

[*] Αύξηση όγκου τουριστών στην περίοδο υψηλής ζήτησης

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος, Έρευνα Συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Σύνοψη

Ο **ελληνικός τουρισμός το 2024** μπορεί να επαναλάβει την περσινή επιτυχία, έχοντας ήδη μια **δυναμική εκκίνηση χρονιάς** (+24% στις αφίξεις του 1^{ου} τριμήνου, έναντι 2023) και **θετικούς οiwονούς για τη συνέχεια** από σχεδόν το σύνολο των πρόδρομων δεικτών. Συγκεκριμένα, ο δείκτης μελλοντικής ζήτησης των ελληνικών ξενοδοχείων βρίσκεται σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, με την αισιοδοξία να αποτυπώνεται σε ρεκόρ καθαρών προσλήψεων για το διάστημα Φεβρουάριος-Απρίλιος (+98 χιλ. έναντι +90 χιλ. το 2023). Παράλληλα, η αεροπορική κίνηση εξωτερικού σε σχέση με τα μεγέθη 2023 καταγράφει:

- άνοδο στις εαρινές αφίξεις εξωτερικού (της τάξης του 20%), καλλιεργώντας προσδοκίες για μείωση της εποχικότητας,
- αύξηση στις προγραμματισμένες θέσεις της περιόδου Ιούνιος-Οκτώβριος (+8%), και
- ισχυρή ζήτηση από ανεξάρτητους τουρίστες (+14% στις μέχρι τώρα κρατήσεις).

Λαμβάνοντας υπόψιν τα παραπάνω, εκτιμούμε ότι **το 2024 μπορεί να επιτύχει νέα ρεκόρ**, με αφίξεις της τάξης των 35 εκ. τουριστών (+7% έναντι του 2023) και βελτιωμένα έσοδα ανά τουρίστα, οδηγώντας έτσι σε εισπράξεις της τάξης των €22 δις (+10% έναντι του 2023) και ενίσχυση μεριδίου στη μεσογειακή αγορά. Στο σημείο αυτό θα ήταν παράλειψη να μην υπογραμμίσουμε το **μεγάλο εύρος απόκλισης γύρω από το βασικό μας σενάριο** (κυρίως προς τα κάτω), λόγω υψηλής γεωπολιτικής και κλιματικής αβεβαιότητας καθώς και πιθανών αναταράξεων από την χρεοκοπία της FTI Touristik.

Σε αυτό το κομβικό σημείο, η Εθνική Τράπεζα, μέσω της **έρευνας πεδίου σε 200 ξενοδοχεία** που διεξήγαγε για 2η συνεχή χρονιά, επιχειρεί να διαγνώσει την οπτική των επιχειρήσεων του κλάδου. Καταρχάς, ως πρώτο αποτέλεσμα επιβεβαιώνουμε ότι οι **προσδοκίες ζήτησης των ξενοδοχείων για το 2024 συνάδουν σε μεγάλο βαθμό με τις δικές μας εκτιμήσεις**. Ωστόσο, ο κλάδος συνεχίζει να αντιμετωπίζει πρόβλημα προσωπικού, με το 80% του τομέα να δηλώνει αντιμετώπιση με αριθμό κενών θέσεων ίδιο ή μεγαλύτερο του 2023.

Στη συνέχεια, στρεφόμενοι σε πιο μεσοπρόθεσμη βάση και εμβαθύνοντας στα ευρήματα της έρευνας, διαπιστώνουμε ότι:

- Τα ελληνικά ξενοδοχεία σε μεγάλο βαθμό **αντιλαμβάνονται τις τρέχουσες προκλήσεις βιωσιμότητας**, και εμφανίζονται συνειδητοποιημένα για την αμεσότητα των κινδύνων που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή και τη σταθερά υψηλή εποχικότητα του αυξανόμενου όγκου τουριστών. Συγκεκριμένα, το 84% του τομέα θεωρεί ότι **πεδία που δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως (όπως πολιτισμός και γαστρονομία) θα προσέθεταν αξία στον ελληνικό τουρισμό**, διευρύνοντας τα όρια των δραστηριοτήτων-εμπειριών για τους τουρίστες πέρα από το παραδοσιακό «θάλασσα και ήλιος».
- Προχωρώντας από τα λόγια στις πράξεις, τα 4/5 του κλάδου **προτάσσουν εναλλακτικές στρατηγικές**, με στόχο τη μείωση της εποχικότητας και την ενίσχυση των εσόδων ανά άφιξη. Υπό αυτή την οπτική, ένα όλο και μεγαλύτερο κομμάτι του τομέα αντιλαμβάνεται τη **σημασία των υποδομών** ως κρίσιμου καταλύτη για την επιτυχή εξέλιξη των επιχειρηματικών του σχεδίων (49%, από 30% το 2023).

Συνοψίζοντας, το 2024 φαίνεται να έχει όλα τα εχέγγυα για να εξελιχθεί όχι μόνο σε νέο **έτος ορόσημο για τον ελληνικό τουρισμό**, αλλά παράλληλα να αποτελέσει την **αφετηρία για μια πορεία βιώσιμης ανάπτυξης** για τον κλάδο.

Θετικοί οι οιωνοί από τα πρώτα στοιχεία για τη φετινή τουριστική περίοδο

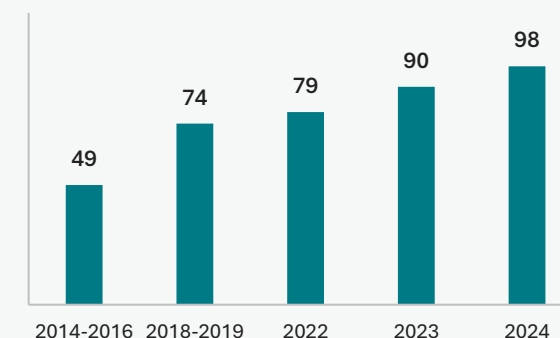
Ο ελληνικός τουρισμός το 2024 δείχνει ότι έχει τα εχέγγυα να επαναλάβει την περσινή επιτυχία, έχοντας (i) μια **δυναμική εκκίνηση χρονιάς** (+24% στις αφίξεις του 1^{ου} τριμήνου) σε συνδυασμό με (ii) θετικά στοιχεία για σχεδόν το σύνολο των **πρόδρομων δεικτών**:

- Ο δείκτης μελλοντικής ζήτησης βρίσκεται σε **ιστορικά υψηλά επίπεδα**. Συγκεκριμένα, οι Έλληνες ξενοδοχοί εμφανίζονται σημαντικά πιο αισιόδοξοι από τους ανταγωνιστές τους στη Μεσόγειο, σε μια επανάληψη της εικόνας του 2023 που οδήγησε σε **ενίσχυση του αποτυπώματος του ελληνικού τουρισμού στην μεσογειακή αγορά** (16,9% από 16,8% το 2019, σε όρους διανυκτερεύσεων αλλοδαπών σε καταλύματα).
- Η αισιοδοξία αυτή αποτυπώνεται στο **ισοζύγιο καθαρών προσλήψεων** στα ξενοδοχεία, σημειώνοντας νέο ρεκόρ το διάστημα Φεβρουάριος-Απρίλιος (+98 από +90 χιλ. το 2023).
- Η **αεροπορική κίνηση** καταγράφει:
 - άνοδο στις εαρινές αφίξεις εξωτερικού (της τάξης του 20%^[1], μετά από το δυναμικό χειμώνα [σελ 6](#)), καλλιεργώντας προσδοκίες για μείωση της εποχικότητας,
 - αύξηση στις προγραμματισμένες θέσεις (+8%) της περιόδου Ιούνιος-Οκτώβριος, και
 - ισχυρή ζήτηση από ανεξάρτητους τουρίστες, με αύξηση 14% στις έως τώρα κρατήσεις^[2] του 2024, έναντι +10% για τους ανταγωνιστές στη μεσογειακή αγορά.
- Ο **δείκτης οικονομικού κλίματος** στις βασικές αγορές^[3] προσεγγίζει τον μακροπρόθεσμο μέσο όρο του, με τη διάθεση των Ευρωπαίων για ταξίδια αναψυχής κατά τη θερινή περίοδο να εμφανίζεται ενισχυμένη (+5 π.μ. σε σχέση με πέρυσι, 74% έναντι 69%).

Σε αυτό το πλαίσιο, εκτιμούμε ότι **το 2024 μπορεί να εξελιχθεί σε ένα νέο έτος ορόσημο** για τον ελληνικό τουρισμό, με **αφίξεις της τάξης των 35 εκ. τουριστών** (+7% έναντι του 2023) και **βελτιωμένα έσοδα ανά τουρίστα**, οδηγώντας σε **εισπράξεις^[5] της τάξης των €22 δις** (+10% έναντι του 2023) και **ενίσχυση μεριδίου** στη μεσογειακή αγορά. Στο σημείο αυτό θα ήταν παράλειψη να μην υπογραμμίσουμε το **μεγάλο εύρος απόκλισης γύρω από το βασικό μας σενάριο** (κυρίως προς τα κάτω), λόγω υψηλής γεωπολιτικής και κλιματικής αβεβαιότητας καθώς και πιθανών αναταράξεων από την χρεοκοπία της FTI Touristik^[6].

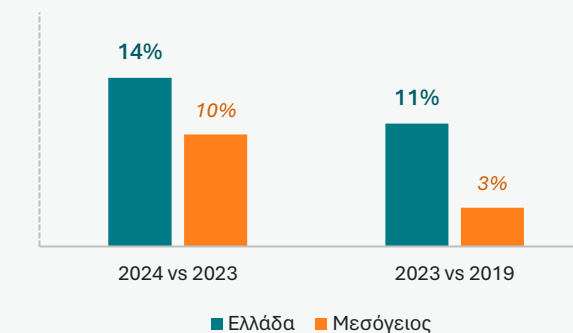
Προσλήψεις ξενοδοχείων

σε χιλιάδες εργαζομένους, σωρευτικά σε καθαρούς όρους για την περίοδο Φεβρουάριος-Απρίλιος

Αεροπορικές κρατήσεις

Ιανουάριος-Μάιος, % μεταβολής

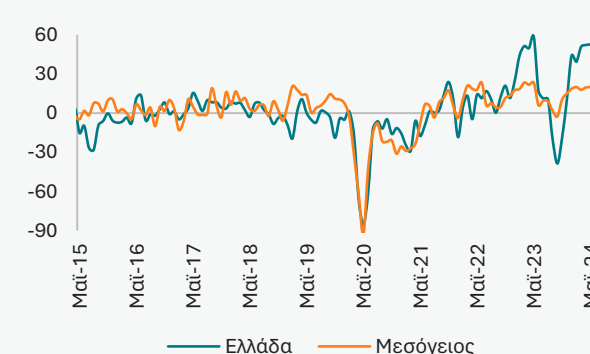
Δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις κύριες τουριστικές αγορές

ως μέσος όρος των κύριων αγορών του ελληνικού τουρισμού

Δείκτες μελλοντικής δραστηριότητας ξενοδοχείων^[6]

έναντι του μακροπρόθεσμου μέσου όρου

[1] Για τον Απρίλιο με βάση των στοιχείων διεθνών αφίξεων για τα αεροδρόμια Ελ. Βενιζέλος και Frgport, και για τον Μάιο βάσει στοιχείων πτήσεων.

[2] Ετήσια αύξηση για την περίοδο Ιανουάριος-Μάιος.

[3] Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Ισπανία & Ολλανδία.

[4] Σε ονομαστικούς όρους εξαιρουμένης της κρουαζιέρας.

[5] Ο δείκτης λαμβάνει υπόψη του τις παραμέτρους μελλοντικής ζήτησης, απασχόλησης και πορείας τιμών.

[6] Η άμεση επίδραση στις αφίξεις εκτιμάται σε κάτω από 0,5%, ωστόσο περισσότεροι χρόνος θα απαιτηθεί για να διαπιστωθεί το εύρος των έμμεσων επιδράσεων καθώς και η δυνατότητα κάλυψης του κενού με last-minute κρατήσεις.

Πηγές: European Commission, Insete AirData-Tracker, Bloomberg, Sojern, Υπουργείο Εργασίας-Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Οι επιδόσεις του χειμώνα επιβεβαιώνουν την ισχυρή δυναμική

Ο ελληνικός τουρισμός έκανε ένα δυναμικό ξεκίνημα της χρονιάς κατά τη χειμερινή περίοδο του 2024 (Δεκέμβριος 2023-Φεβρουάριος 2024), καταγράφοντας σε ετήσια βάση αύξηση 24% στις διεθνείς αφίξεις και 23% στις εισπράξεις (σε αποπληθωρισμένους όρους).

Οι βασικές αγορές που πρωτοστάτησαν στην ενίσχυση των μεγεθών του ελληνικού τουρισμού κατά τη χειμερινή περίοδο του 2024^[2] είναι η Γερμανία και οι ΗΠΑ συνεισφέροντας περισσότερο από το ¼ της αύξησης, ενώ οι δευτερεύουσες αγορές της ΕΕ συνεισέφεραν τα ⅓ της ανόδου (ανεβάζοντας το μερίδιό τους σε 36% από 30% το 2023).

Θετικός ήταν ο αντίκτυπος στις πωλήσεις των ξενοδοχείων – με την αύξηση ωστόσο να είναι κάπως πιο περιορισμένη (13%, σε αποπληθωρισμένους όρους) καθώς η εγχώρια ζήτηση παραμένει κυρίαρχη σε αυτή την εποχή του χρόνου. Ειδικότερα, το σύνολο των επιμέρους περιοχών κατάφερε να ξεπεράσει τις επιδόσεις του 2023 (με τους νησιωτικούς προορισμούς να ξεχωρίζουν θετικότερα με αύξηση +25%).

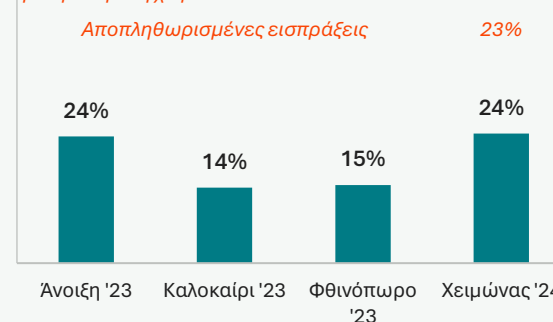
Ωστόσο, στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι ο ελληνικός τουρισμός κατάφερε να ακολουθήσει μερικώς την κάθετη άνοδο της μεσογειακής αγοράς, με αποτέλεσμα το μερίδιό του να υποχωρήσει ελαφρώς (σε 2,4% από 2,7% το 2023). Η εικόνα αυτή αποτελεί συνέχεια των επιδόσεων των υπολοίπων χαμηλής ζήτησης περιόδων, κατά τις οποίες ο ελληνικός τουρισμός επέδειξε απώλεια μεριδίων έναντι του μεσογειακού ανταγωνισμού.

Εστιάζοντας στην αγορά των αλλοδαπών τουριστών κατά τη χειμερινή περίοδο, διαπιστώνουμε ότι τα ελληνικά ξενοδοχεία υστερούν διαχρονικά στον αριθμό των διανυκτερεύσεων ανά άφιξη (2,5 ημέρες έναντι 3,8 κ.μ.ο. στις λοιπές μεσογειακές χώρες). Το πεδίο αυτό θα μπορούσε δυνητικά να προσφέρει μερικές «εύκολες νίκες» για τον ελληνικό τουρισμό, καθώς η αύξηση των ημερών διαμονής θα μπορούσε να προσθέσει 1,2 ποσοστιαίες μονάδες στο χειμερινό μας μερίδιο στη μεσογειακή αγορά (σε 3,6% από 2,4% που είναι τώρα) και περίπου €0.5 δις στις ετήσιες εισπράξεις της χώρας.

Διεθνείς αφίξεις

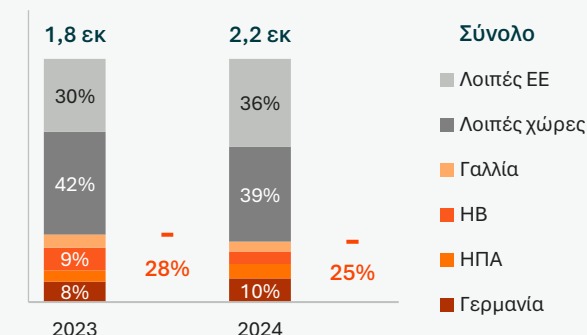
ετήσιος ρυθμός μεταβολής, σε εκ. επιβάτες^[1]

ετήσια μεταβολή χειμώνα

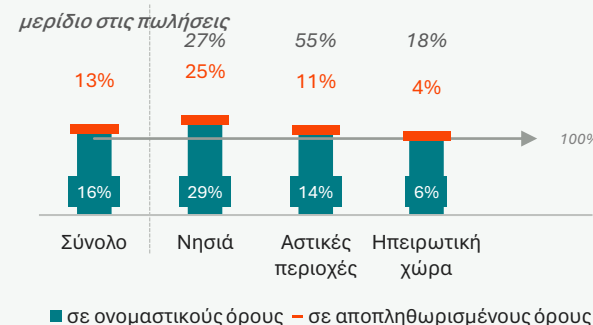
Αφίξεις ξένων τουριστών

χειμερινή περίοδος^[2]

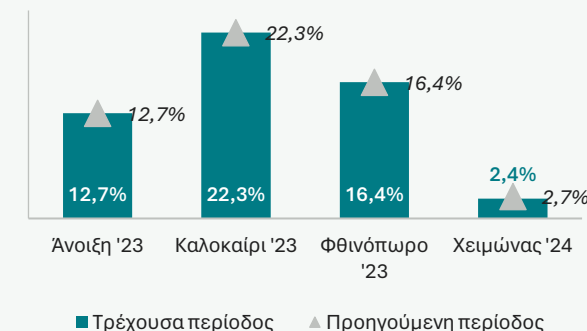
Πωλήσεις ξενοδοχείων ανά περιοχή

ετήσιος ρυθμός μεταβολής για τη χειμερινή περίοδο^[2]

Μερίδιο Ελλάδας στην μεσογειακή αγορά

ποσοστό επί των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών της περιόδου^[3]

[1] Στις διεθνείς αφίξεις δεν λαμβάνονται υπόψιν οι αφίξεις κρουαζιέρας.

[2] Ως χειμερινή περίοδος 2024 ορίζουμε το διάστημα Δεκέμβριος 2023-Φεβρουάριος 2024

[3] Ως τρέχουσα περίοδος ορίζεται η περίοδος 2023-2024 και ως προηγούμενη η περίοδος 2022-2023 κατά περίπτωση.

Πηγές: Eurostat, El.Stat. | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Στο ίδιο (θετικό) μήκος κύματος οι εκτιμήσεις των ξενοδοχείων

Η Εθνική Τράπεζα προχώρησε για 2η συνεχή χρονιά στη διεξαγωγή έρευνας πεδίου σε 200 ξενοδοχεία. Τα αποτελέσματα καταγράφουν τη **θετική οπτική των ξενοδοχείων για την πορεία του τουρισμού στο 2024**, γεγονός που αποτυπώνεται στους δείκτες συγκυρίας και στις εκτιμήσεις για την πορεία των πωλήσεων:

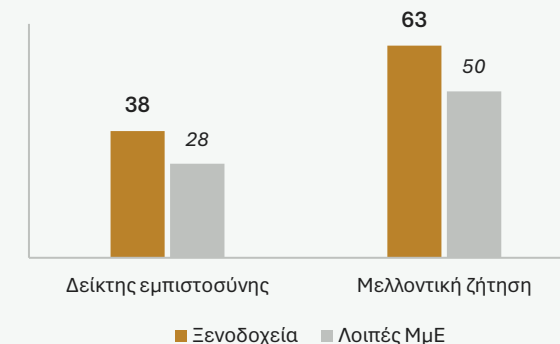
- Οι ΜμΕ του κλάδου καταγράφουν υψηλότερη επίδοση έναντι των λοιπών ΜμΕ στους δείκτες συγκυρίας (+10 μονάδες ο δείκτης εμπιστοσύνης και +13 η μελλοντική ζήτηση).
- Εμφανίζονται αισιόδοξες για τις πωλήσεις του 2024, με την εκτιμώμενη επίδοση να είναι υπερδιπλάσια της περιόδου 2019-2023 (+10% έναντι +4%), και ταυτόχρονα παραμένουν πιο αισιόδοξες συγκριτικά με τις υπόλοιπες ΜμΕ (+7%).

Συγκεκριμένα, **όλοι οι προορισμοί καταγράφουν θετικές προοπτικές για τις πωλήσεις του 2024** και ταυτόχρονα **ενίσχυση της δυναμικής έναντι της περιόδου 2019-2023**. Ειδικότερα, οι **αστικοί προορισμοί** ξεχωρίζουν για τις περισσότερο δυναμικές προοπτικές τους (+13%), με την Αθήνα μάλιστα να είναι περισσότερο αισιόδοξη (+14%). Ακολουθούν σε επίπεδο προσδοκίων οι **νησιωτικοί προορισμοί** (+9%), με τα ξενοδοχεία του Ιονίου να διαμορφώνουν ακόμη υψηλότερες προσδοκίες (+10%), ενώ οι **ηπειρωτικοί προορισμοί** (+5%) αναμένεται να συνεχίσουν την προσπάθεια ανάκτησης των προ-πανδημίας επιπέδων δραστηριότητας (-8% την περίοδο 2019-2023).

Στον αντίποδα, ο κλάδος **συνεχίζει να αντιμετωπίζει πρόβλημα προσωπικού**, με το 80% του τομέα να δηλώνει αντιμετώπιτο με αριθμό κενών θέσεων ίδιο ή μεγαλύτερο του 2023 – με τα αστικά ξενοδοχεία να δέχονται την υψηλότερη πίεση.

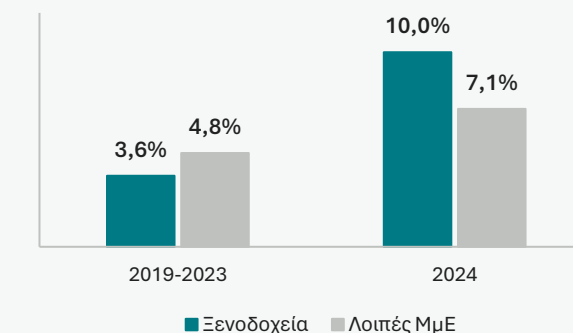
Δείκτες συγκυρίας

δείκτης εμπιστοσύνης ως ισοζύγιο θετικών-αρνητικών απαντήσεων & θετική εκτίμηση για τη μελλοντική ζήτηση

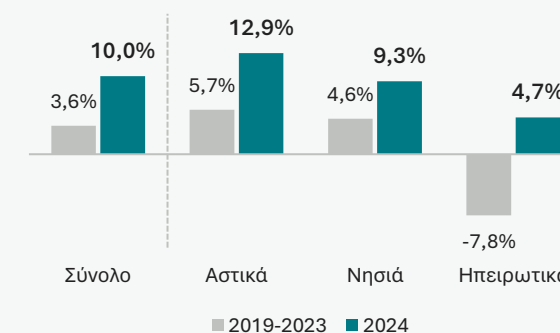
Εκτίμηση πωλήσεων

εκτίμηση ΜμΕ για την ετήσια μεταβολή των πωλήσεων

Εκτίμηση πωλήσεων ανά περιοχή

εκτίμηση ΜμΕ για την ετήσια μεταβολή των πωλήσεων

Κενές θέσεις εργασίας

ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

Πηγή: Έρευνα Συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Θετικά ξεχωρίζει ο κλάδος των ξενοδοχείων όσον αφορά τη συνειδητοποίηση του ζητήματος της βιωσιμότητας

Εμβαθύνοντας στα ευρήματα της έρευνας πεδίου, διαπιστώνουμε ότι **τα ξενοδοχεία αντιλαμβάνονται** ότι είναι **αντιμέτωπα με προκλήσεις βιωσιμότητας**, που απαιτούν την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση νέων πεδίων με στόχο τη σταδιακή **αλλαγή του τουριστικού μοντέλου**. Ειδικότερα, άνω των 2/3 του τομέα είναι συνειδητοποιημένο^[1] για τις προκλήσεις βιωσιμότητας που αντιμετωπίζει (όπως κλιματική αλλαγή και υψηλή εποχικότητα), με τους μη-αστικούς προορισμούς να ξεχωρίζουν (καθώς η στενότερη σχέση τουριστικού προϊόντος-τοπικών χαρακτηριστικών τους καθιστά πιο ευάλωτους).

Η συνειδητοποίηση αυτών των ζητημάτων **δημιουργεί τις προϋποθέσεις για επιτυχή αντιμετώπιση τους**. Για παράδειγμα, τα ξενοδοχεία αναγνωρίζουν την **κομβική σημασία της κλιματικής αλλαγής**, λαμβάνοντας υπόψιν και το έντονο ενδιαφέρον των **πελατών** για το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των καταλυμάτων (65% του τομέα). Με άλλα λόγια, τα ελληνικά ξενοδοχεία επιδεικνύουν γρήγορα αντανακλαστικά στις αλλαγές προτιμήσεων^[2] και εντοπίζουν εναλλακτικά **πεδία με περιθώριο ανάπτυξης**. Συγκεκριμένα, το 84% του τομέα θεωρεί ότι πεδία που δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως (όπως πολιτισμός και γαστρονομία) **θα προσέθεταν αξία** στον ελληνικό τουρισμό, διευρύνοντας τα όρια των δραστηριοτήτων-εμπειριών για τους τουρίστες πέρα από το παραδοσιακό «θάλασσα και ήλιος».

Τα ξενοδοχεία αναγνωρίζουν επίσης ως πρόκληση την **υψηλή εποχικότητα**, αφού η συγκέντρωση μεγάλου μέρους της δραστηριότητας σε περιορισμένο χρονικό διάστημα – πέραν των άλλων προβλημάτων – τις **καθιστά περισσότερο ευάλωτες** σε φαινόμενα που συνδέονται με την **κλιματική αλλαγή**. Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες, μικρό τμήμα του τομέα (12%) διαπιστώνει σταθερή πρόοδο στη μείωση της εποχικότητας την τελευταία διετία, γεγονός που δείχνει ότι απαιτείται μεγαλύτερη και πιο συντονισμένη προσπάθεια.

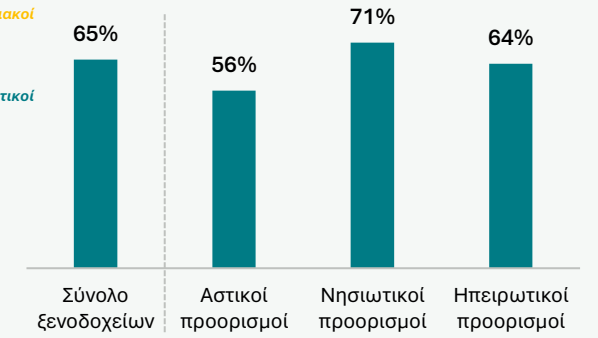
Συνειδητοποιημένοι για τις προκλήσεις βιωσιμότητας

ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

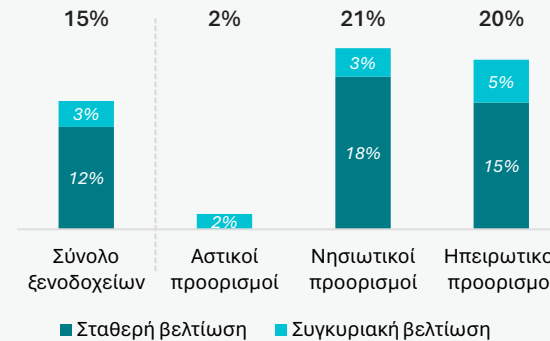
Ευαισθητοποίηση πελατών^[3] για το περιβαλλοντικό αποτύπωμα

ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

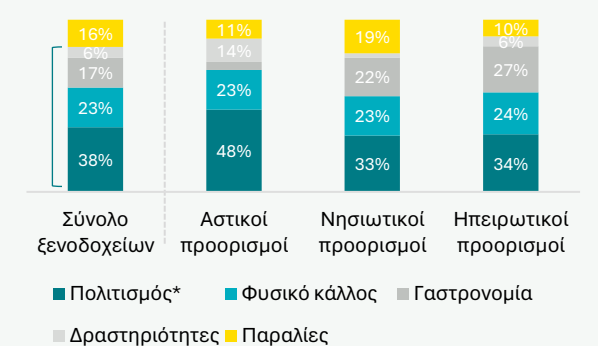
Βελτίωση εποχικότητας^[4]

ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

Αναξιοποίητοι παράγοντες στον τουρισμό

ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

[1] Ολιστικά ευαισθητοποιημένες για ζητήματα βιωσιμότητας ορίζονται οι ΜμΕ που δέχονται έντονες ή πολύ έντονες επιδράσεις σε τουλάχιστον 2 σχετικούς παράγοντες (υψηλή εποχικότητα, κλιματική αλλαγή, υπερτουρισμός), και μερικώς αυτές με έντονες ή πολύ έντονες τις επιδράσεις μόνο σε 1.

[2] Από την ανάλυση στοιχείων εισιτηρίων, προκύπτει ότι οι τουρίστες το 2024 αύξησαν εντονότερα τη ζήτηση για ταξίδια κοντά στην φύση (+19%) και σε αστικούς προορισμούς (+14%), συγκριτικά με ταξίδια σε προορισμούς sea & sun (+8%).

[3] Βάσει απαντήσεων των ξενοδοχειακών ΜμΕ για το ενδιαφέρον που επιδεικνύουν οι πελάτες για το χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα των μονάδων.

[4] Σταθερή βελτίωση ορίζεται η διαδοχική βελτίωση στα έτη 2023 (πραγματική) & 2024 (εκτιμώμενη), ενώ συγκυριακή η μείωση σε ένα από αυτά.

[*] Η ενότητα πολιτισμός περιλαμβάνει ιστορικά μνημεία, μουσεία & πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Πηγές: Έρευνα Συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας, ForwardKeys (European Summer Travel Outlook 2024) | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Τα ρεκόρ αφίξεων και θερμοκρασιών οδηγούν σε αλλαγή πλεύσης τον ξενοδοχειακό κλάδο στην Ελλάδα

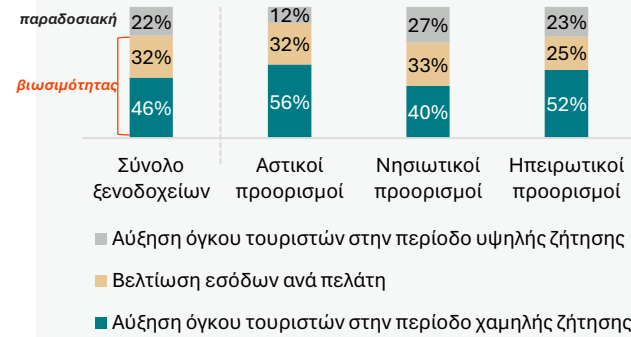
Προχωρώντας από τα λόγια στις πράξεις, τα **4%** των ξενοδοχείων προτάσσουν μια **στρατηγική βιωσιμότητας**, με στόχο τη **μείωση της εποχικότητας** και την **ενίσχυση των εσόδων**.

Ειδικότερα, το 1/2 του κλάδου θέτουν ως στρατηγική προτεραιότητα την αύξηση δραστηριότητας στην περίοδο χαμηλής ζήτησης, και το 1/3 τη βελτίωση του εσόδου ανά πελάτη. Μάλιστα, για την υλοποίηση των επιδιώξεων αυτών, η πλειοψηφία του τομέα **υλοποιεί ή σχεδιάζει δράσεις προσαρμογής στις νέες προτιμήσεις ζήτησης** ενώ παράλληλα παρέχει πρόσθετες υπηρεσίες στους πελάτες – κυρίως οι ηπειρωτικοί προορισμοί^[1].

Συνεπώς, τα ελληνικά ξενοδοχεία εμφανίζονται σε μεγάλο βαθμό αποφασισμένα να υλοποιήσουν στρατηγικές βιωσιμότητας, κατανοώντας παράλληλα ότι η επιτυχία της προσπάθειας απαιτεί τη **συμμετοχή ολόκληρου του τουριστικού οικοσυστήματος**. Σε αυτό το πλαίσιο, ένα όλο και μεγαλύτερο κομμάτι του τομέα (49%, από 30% το 2023) αντιλαμβάνεται την αυξανόμενη σημασία των υποδομών για την επιτυχή εξέλιξη των επιχειρηματικών του σχεδίων. Παράλληλα, η υποχώρηση της σημασίας των πρακτορείων ως βασική ευκαιρία ανάπτυξης (προτεραιότητα για 7% των ξενοδοχειακών ΜμΕ, έναντι 14% το 2023) επιβεβαιώνει την τάση απομάκρυνσης από το παλιό μοντέλο ανάπτυξης.

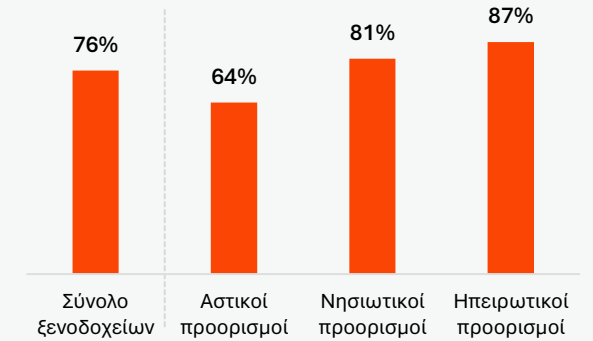
Στρατηγικές προτεραιότητες

ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

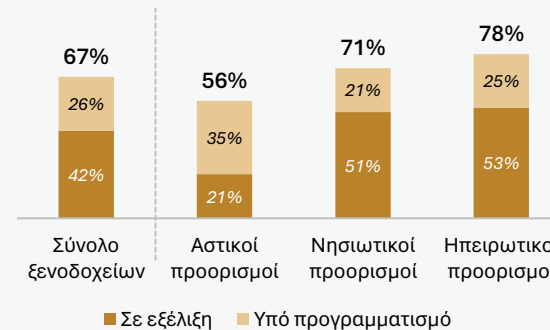
Ξενοδοχεία που παρέχουν πρόσθετες υπηρεσίες

ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

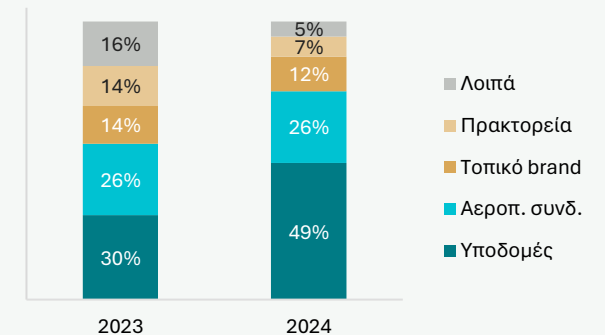
Δράσεις κάλυψης των αλλαγών στις προτιμήσεις των πελατών

ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

Βασική ευκαιρία ανάπτυξης

ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

[1] Πιθανώς και λόγω των λιγότερων επιλογών εύρεσης συγκεκριμένων υπηρεσιών στις μικρότερου μεγέθους περιφερειακές αγορές, συγκριτικά με τις επιλογές που παρέχουν οι αστικοί προορισμοί.

Πηγή: Έρευνα Συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Περιγραφή δείγματος

- Η ανάλυση αφορά δείγμα επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών έως €10 εκατ., τις οποίες για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζουμε ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ).
- Η επιλογή των εταιρειών έγινε μέσω διαστρωματικής δειγματοληψίας (stratified sampling method), κατά τα πρότυπα αντίστοιχων ερευνών που πραγματοποιούνται από διεθνείς οργανισμούς σε συνολικά 200 εταιρείες και πανελλαδική κάλυψη, και με τρόπο τέτοιο ώστε να κατανέμονται ομοιόμορφα βάσει δύο βασικών παραγόντων: την τάξη του κύκλου εργασιών (6 τάξεις μεγέθους) και την περιοχή δραστηριοποίησης.
- Προκειμένου να προκύψουν συμπεράσματα αντιπροσωπευτικά του τομέα ΜμΕ, πραγματοποιήθηκε στάθμιση των απαντήσεων ανάλογα με τη συμμετοχή της κάθε υποκατηγορίας στο συνολικό κύκλο εργασιών του τομέα. Με αυτόν τον τρόπο προέκυψαν συμπεράσματα (i) ανά μέγεθος, (ii) ανά περιοχή και (iii) συνολικά για τον τομέα ΜμΕ. Βάσει της μεθοδολογίας, οι διακρίσεις που γίνονται κατά την ανάλυση που ακολουθεί αναφέρονται κατά κανόνα σε μερίδια βάσει συνεισφοράς στον κύκλο εργασιών και όχι βάσει αριθμού εταιρειών.

Κατασκευή δείκτη εμπιστοσύνης

- Στοχεύοντας στην κατασκευή ενός δείκτη εμπιστοσύνης για τις ΜμΕ, έχουμε συμπεριλάβει κάποιες βασικές ερωτήσεις που αποτυπώνουν το επίπεδο δραστηριότητας κατά το προηγούμενο και επόμενο εξάμηνο. Το πρότυπο των ερωτήσεων βασίζεται στο εναρμονισμένο ερωτηματολόγιο που προτείνουν ο ΟΟΣΑ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, βελτιώνοντας έτσι τη συγκρισιμότητα του δείκτη.
- Οι ερωτήσεις του δείκτη έχουν 3 εναλλακτικές απαντήσεις: αύξηση (+), σταθερότητα (=), μείωση (-) ή υψηλότερο από το κανονικό (+), κανονικό (=), χαμηλότερο από το κανονικό (-). Αρχικά μετατρέπουμε τον αριθμό των απαντήσεων ανά κατηγορία (+,=,-) σε ποσοστά και στη συνέχεια υπολογίζουμε το καθαρό ισοζύγιο αφαιρώντας το ποσοστό των (-) από το ποσοστό των (+). δεύτερο εξάμηνο, ο δείκτης εμπιστοσύνης για τον κλάδο υπηρεσιών και κατ' επέκταση των ξενοδοχείων είναι ο μέσος όρος των καθαρών ισοζυγίων για τις παρακάτω ερωτήσεις:
 - Κατάσταση επιχείρησης προηγούμενου εξάμηνου, παρελθοντική και μελλοντική τάση ζήτησης.
- Για την εκτίμηση του δείκτη λαμβάνονται υπόψη μόνο οι επιχειρήσεις που βρίσκονται σε λειτουργία κατά την περίοδο διενέργειας της έρευνας.

Ταυτότητα δειγματοληπτικής έρευνας

- Εταιρία: KANTAR
- Μεθοδολογία: Ποσοτική έρευνα, με τη μορφή τηλεφωνικών συνεντεύξεων (Computer Aided Telephone Interviewing- C.A.T.I.), με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου 20 λεπτών.
- Δείγμα: Συνολικά διεξήχθησαν 200 συνεντεύξεις:
- 120 επιχειρήσεις με τζίρο μέχρι 1εκ. ευρώ και 80 επιχειρήσεις με τζίρο από 1-10εκ. ευρώ
- Γεωγραφική κάλυψη: Ελλάδα
- Δειγματοληψία: Πολυσταδιακή, στρωματοποιημένη, μη αναλογική δειγματοληψία ως προς κλάδο, τάξη μεγέθους τζίρου & περιοχή σε κάθε ένα από τα δύο υπο-δείγματα. Quotas ως προς το μέγεθος του τζίρου για το booster δείγμα.
- Περίοδος διεξαγωγής: 11/3/2024-15/4/2024
- Διεξαγωγή: Η έρευνα διεξήχθη σύμφωνα με τους κώδικες δεοντολογίας της ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ και τις προδιαγραφές ποιοτικού ελέγχου που ορίζονται από τον ΠΕΣΣ (Ποιοτικός Έλεγχος Συλλογής Στοιχείων). Για την διεξαγωγή της έρευνας πεδίου εργάστηκαν 39 ερευνητές και 2 επιθεωρητές, με εμπειρία και εξειδίκευση σε έρευνες επιχειρήσεων.

Πωλήσεις ξενοδοχείων

Η δυναμική πορεία της τουριστικής κίνησης κατά τη χειμερινή περίοδο λειτούργησε ευεργετικά για τις πωλήσεις των ελληνικών ξενοδοχείων, τα οποία κατέγραψαν ετήσια αύξηση της τάξης του 13% (σε αποπληθωρισμένους όρους).

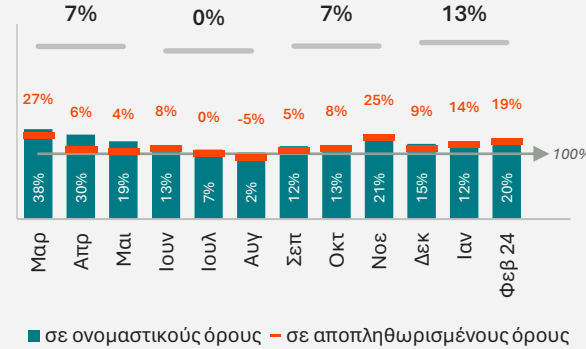
Η καλή πορεία των πωλήσεων μπορεί να αποδοθεί:

- στη βελτίωση της ποιότητας και του εύρους των παρεχόμενων υπηρεσιών η οποία συνάγεται από την αύξηση των εσόδων ανά διανυκτέρευση κατά σχεδόν 40% (σε αποπληθωρισμένους όρους μεταξύ 2019-2024)
- στην αύξηση των διανυκτερεύσεων, με τους αλλοδαπούς τουρίστες να ξεπερνούν – ήδη από το 2023 – τα επίπεδα του 2019 (+3,3% το 2023 και +5,2% το 2024), ενώ οι Έλληνες τουρίστες συνεχίζουν την σταδιακή επάνοδο (-4,7% το 2023 και -2,5% το 2024).

Σε επίπεδο περιφερειών, οι νησιωτικοί προορισμοί ξεχώρισαν για τις δυναμικές επιδόσεις τους (+25% έναντι του 2023 σε αποπληθωρισμένους όρους), ενώ αστικοί και χειμερινοί προορισμοί κατέγραψαν επίσης θετικές επιδόσεις με αυξήσεις +11% και +4% αντίστοιχα.

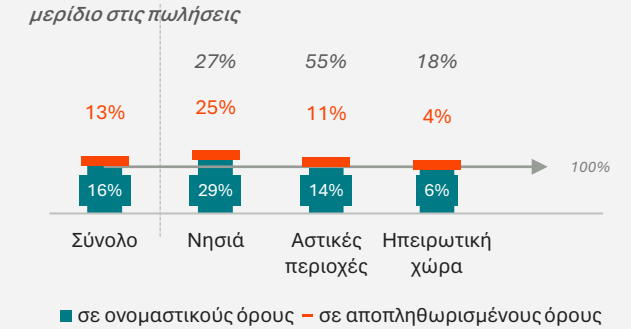
Πωλήσεις ξενοδοχείων

ετήσιος ρυθμός μεταβολής

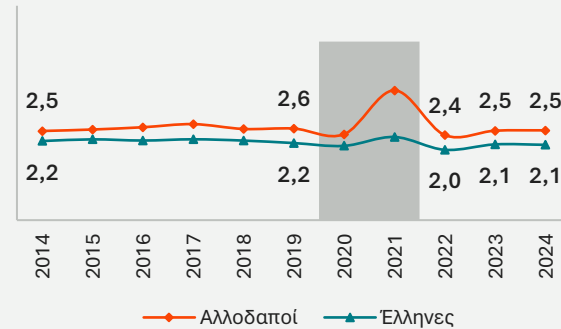
Πωλήσεις ξενοδοχείων ανά περιοχή

ετήσιος ρυθμός μεταβολής

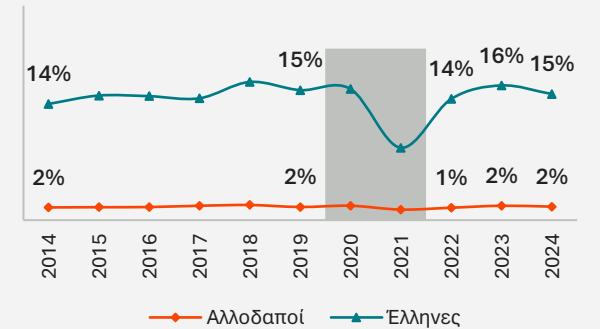
Διανυκτερεύσεις ανά άφιξη

σε ημέρες για τη χειμερινή περίοδο

Μερίδιο χειμώνα στις διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία

ως ποσοστό των συνολικών διανυκτερεύσεων του δωδεκαμήνου

Πηγές: Eurostat, El.Stat. | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Ανταγωνισμός

Παρά τη δυναμική επίδοση της χειμερινής περιόδου, ο ελληνικός τουρισμός παρουσίασε υστέρηση έναντι των μεσογειακών ανταγωνιστών^[1] του, με αποτέλεσμα την οριακή υποχώρηση του μεριδίου του κατά 0,3 ποσοστιαία μονάδα (σε 2,4% από 2,7% το 2023).

Πιο αναλυτικά, ο ελληνικός τουρισμός παρουσίασε κατά τη χειμερινή περίοδο χαμηλότερη – συγκριτικά με τους μεσογειακούς ανταγωνιστές – άνοδο στις διανυκτερεύσεις τόσο των αλλοδαπών (+1,8% έναντι +13,8%) όσο και των ημεδαπών τουριστών (+2,3% έναντι +5,7%).

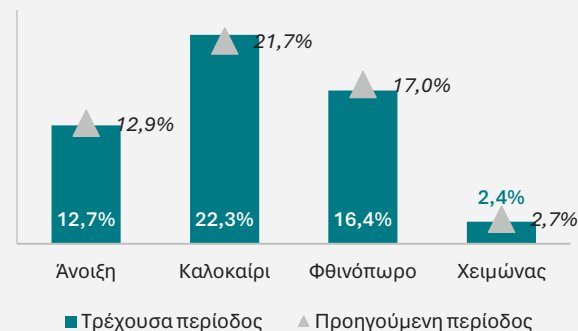
Ωστόσο, εστιάζοντας στην αγορά των αλλοδαπών τουριστών κατά τη χειμερινή περίοδο, διαπιστώνουμε ότι:

- Τα ελληνικά ξενοδοχεία απώλεσαν το πλεονέκτημα που είχαν δημιουργήσει κατά τη χειμερινή περίοδο του 2023, όταν και κατάφεραν να υπερβούν ταχύτερα από τον ανταγωνισμό το προ-πανδημικό επίπεδο δραστηριότητας κατά 3,3% (έναντι υστέρησης 1,6% για την υπόλοιπη μεσογειακή αγορά).
- Διαχρονικά υστερούν στον αριθμό των διανυκτερεύσεων ανά άφιξη, αφού στην Ελλάδα οι τουρίστες διαμένουν κατά μέσο όρο μόνο 2,5 ημέρες όταν η διαμονή στις υπόλοιπες μεσογειακές αγορές ανέρχεται στις 3,8 ημέρες.

Το πεδίο αυτό αξίζει μεγαλύτερης προσοχής, αφού θα μπορούσε να προσφέρει μερικές «εύκολες νίκες» για τον ελληνικό τουρισμό. Ειδικότερα, η αύξηση των ημερών διαμονής κατά τη χειμερινή τουριστική περίοδο, θα μπορούσε να προσθέσει 1,2 ποσοστιαίες μονάδες στο μερίδιο μας στη μεσογειακή αγορά (σε 3,6% από 2,4% που είναι τώρα). Προς αυτή την κατεύθυνση, θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν πιο αποτελεσματικά τα πεδία που τα ξενοδοχεία υπέδειξαν ότι έχουν περαιτέρω περιθώρια ανάπτυξης, και σε συνδυασμό με τις σχετικά ήπιες κλιματικές συνθήκες του ελληνικού χειμώνα επιτρέπουν την οργάνωση μια τουριστικής εμπειρίας που διαφοροποιείται από το παραδοσιακό μοντέλο «ήλιος και θάλασσα» του ελληνικού τουρισμού.

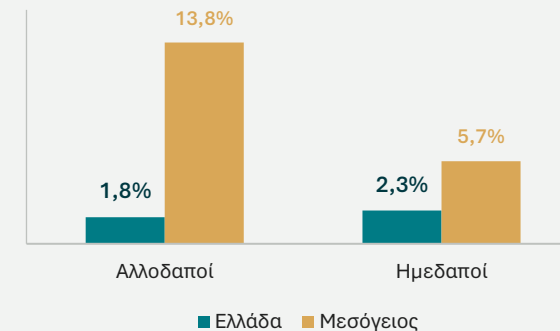
Μερίδιο Ελλάδας στις διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία

ποσοστό επί των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών της περιόδου^[2]

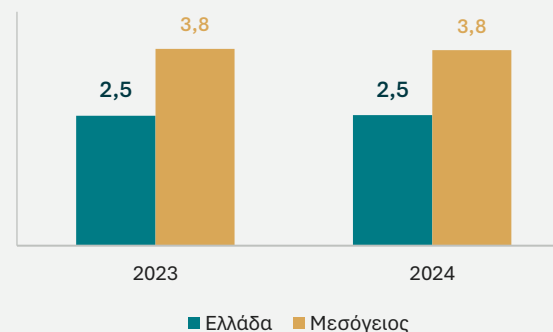
Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία

ετήσια ποσοστιαία μεταβολή για τη χειμερινή περίοδο^[3]

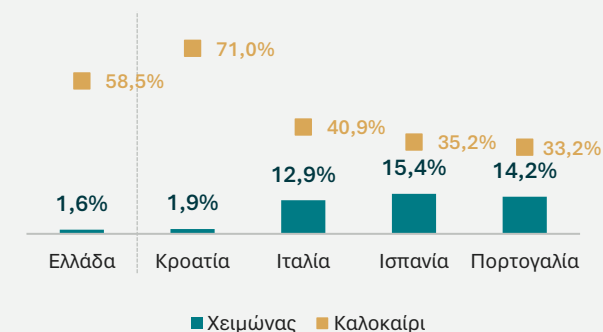
Διανυκτερεύσεις ανά άφιξη

σε ημέρες για αλλοδαπούς τουρίστες

Εποχικότητα

ποσοστό περιόδου στις διανυκτερεύσεις αλλοδαπών του 12μήνου

[1] Ως ανταγωνιστικές μεσογειακές τουριστικές αγορές ορίζονται οι Κροατία, Ιταλία, Ισπανία και Πορτογαλία, καθώς οι χώρες αυτές είναι κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης, με δυνατότητα οδικής σύνδεσης με γειτονικά κράτη και χαρακτηριστικά κλίματος και μορφολογίας αντίστοιχα του ελληνικού περιβάλλοντος.

[2] Σε όρους διανυκτερεύσεων στο δωδεκάμηνο.

[3] Ως χειμερινή περίοδος ορίζεται η περίοδος Δεκέμβριος 2023-Φεβρουάριος 2024

Πηγές: Eurostat | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Disclaimer

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση έμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδύομένου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής.

Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συνέταξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεση είτε έμμεση, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζουν με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

Τζέση Βουμβάκη

Deputy Chief Economist

+30 210 334 1549

fvoumv@nbg.gr

Νάνσυ Κουτούζου

Head of Business Analysis

+30 210 334 1528

koutouzou.ath@nbg.gr

Γεώργιος Κ. Σακκάς

Economist

+30 210 334 1547

sakkas.georgios@nbg.gr

Θεόδωρος Γιούρας

Economist

+30 210 334 1457

giouras.theo@nbg.gr

Ιωάννης Κρόμπας

Economist

+30 210 334 1207

krompas.ioannis@nbg.gr

Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

Αιόλου 86, Αθήνα 105 51

**ΕΘΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ**

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

